



## ΣΑΛΙΜΠΑ ΖΙΖΗ

**Δρ. Οικονομολόγος της Εργασίας – Εμπειρογνώμων**

***Οικονομικές διακυμάνσεις - Πληθωρισμός – Ανεργία***

### **Βιογραφικό σημείωμα**

Η Ζιζή Σαλίμπα γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε οικονομικά στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (DEA) και διδακτορικό δίπλωμα του Πανεπιστημίου Paris I – Panthéon – Sorbonne στην οικονομική και κοινωνική ιστορία με εστίαση στα οικονομικά της εργασίας. Έχει παρακολουθήσει οικονομικά στο INSEAD, με εξειδίκευση σε θέματα διεθνών χρηματαγορών και οικονομικών της εργασίας. Έχει συμμετάσχει σε εξειδικευμένα σεμινάρια με αντικείμενο τις διαπραγματεύσεις στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO). Γνωρίζει άριστα γαλλικά και αγγλικά. Διετέλεσε ανώτερο στέλεχος της Εθνικής Τράπεζας στο δίκτυο του εξωτερικού στον τομέα των εργασιακών σχέσεων και της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων. Έχει διατελέσει μεσολαβήτρια στον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ). Έχει διδάξει οικονομική ιστορία στο Πανεπιστήμιο της Πελοποννήσου, ιστορία στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, οικονομικά και εργασιακές σχέσεις στο Μεταπτυχιακό Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Άρθρα και ανακοινώσεις της έχουν δημοσιεύσει στα ελληνικά, στα αγγλικά και στα γαλλικά. Έχει συγγράψει επιστημονικά βιβλία στα ελληνικά και στα γαλλικά, με θεματολογία από την οικονομική ιστορία και τα οικονομικά της εργασίας.

Ως εμπειρογνώμων-οικονομολόγος της εργασίας, συνεργάζεται με κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς.



## ΣΑΛΙΜΠΑ ΖΙΖΗ

**Δρ. Οικονομολόγος της Εργασίας – Εμπειρογνώμων**

***Οικονομικές διακυμάνσεις - Πληθωρισμός – Ανεργία***

### **Σκοπός του εκπαιδευτικού σεμιναρίου**

Σκοπός του σεμιναρίου είναι κατανόηση και η εξοικείωση με την έννοια των οικονομικών διακυμάνσεων ή οικονομικών κύκλων στην οικονομική δραστηριότητα, οι οποίες έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην απασχόληση και στην παραγωγή.

Δίνεται έμφαση στην ανάλυση της σημερινής κατάστασης ύφεσης και των χαρακτηριστικών της (ανεργία, αύξηση κόστους παραγωγής, αύξηση των τιμών), όπως και στις δυνατότητες αντιμετώπισής της με «αντικυκλικές πολιτικές».

### **Λέξεις κλειδιά**

- Οικονομικός κύκλος – φάσεις ανόδου (επέκτασης) – φάσεις καθόδου (υφέσεις)
- Απασχόληση – Πλήρης απασχόληση
- Μακροοικονομική ισορροπία
- Συνολική ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών
- Συνολική προσφορά αγαθών και υπηρεσιών
- Αντικυκλικές πολιτικές
- Μηχανισμός λειτουργίας των τιμών
- Κατανάλωση
- Επενδύσεις
- Δείκτης τιμών
- Εισόδημα – Ονομαστικό και πραγματικό εισόδημα
- Πληθωρισμός – στασιμοληθωρισμός
- Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (εργατικό δυναμικό)
- Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός
- Ανεργία – εποχιακή ανεργία – ανεργία τριβής – διαρθρωτική ανεργία – ανεργία επαρκούς ζήτησης ή κεϋνσιανή ανεργία.



## ΣΑΛΙΜΠΑ ΖΙΖΗ

**Δρ. Οικονομολόγος της Εργασίας – Εμπειρογνώμων**

**Οικονομικές Διακυμάνσεις - Πληθωρισμός – Ανεργία**

### Περίληψη εκπαιδευτικού σεμιναρίου

Η οικονομία συνήθως χαρακτηρίζεται από διακυμάνσεις στην απασχόληση και στην παραγωγή, που αποκαλούνται *οικονομικοί κύκλοι*. Στη φάση της επέκτασης του οικονομικού κύκλου, η παραγωγή και η απασχόληση αυξάνονται ραγδαία και η ανεργία κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα. Στη φάση της *ύφεσης* του οικονομικού κύκλου, η παραγωγή μειώνεται και αυξάνεται το επίπεδο της ανεργίας. Οι *κρατικές αντικυκλικές πολιτικές* μπορούν να μετριάσουν τις διακυμάνσεις της οικονομίας προκειμένου να διατηρήσουν πιο σταθερά επίπεδα εισοδήματος και απασχόλησης.

Τα επίπεδα απασχόλησης και της ανεργίας εξαρτώνται από τη *συνολική ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών* ως εξής:

1. Όταν η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες υπερβαίνει την προσφορά, οι επιχειρήσεις θα προσλάβουν περισσότερους εργαζόμενους· όταν η ζήτηση είναι μικρότερη από την προσφορά, οι επιχειρήσεις θα απολύσουν εργαζόμενους· και όταν η ζήτηση είναι ίση με την προσφορά, οι επιχειρήσεις δεν θα μεταβάλλουν το μέγεθος του εργατικού δυναμικού που απασχολούν.
2. Όταν η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες είναι ίση με την προσφορά (και οι επιχειρήσεις ούτε αυξάνουν τις θέσεις εργασίας ούτε τις μειώνουν), θα υπάρχει πάντα κάποια ανεργία.
3. Μία από τις κύριες επιρροές στο επίπεδο της ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών είναι η διανομή του εισοδήματος μεταξύ κερδών και μισθών. Αυτό συμβαίνει επειδή το επίπεδο των μισθών επηρεάζει τη *ζήτηση για καταναλωτικά αγαθά* και το ποσοστό κέρδους επηρεάζει τη *ζήτηση για επενδυτικά αγαθά*.
4. Η άνοδος των μισθών μπορεί να οδηγήσει σε περισσότερες ή λιγότερες θέσεις εργασίας ή σε καμία μεταβολή του αριθμού των θέσεων εργασίας, επειδή μια αύξηση των μισθών μπορεί να αυξήσει, να μειώσει, ή να αφήσει αμετάβλητο το επίπεδο της συνολικής ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες.

Η *Μακροοικονομική Ισορροπία* είναι η κορυφή του κύκλου, το ανώτατο σημείο που μπορεί να φτάσει μια οικονομία. Υπάρχει όταν η συνολική ζήτηση είναι ίση με τη συνολική προσφορά και δεν υπάρχουν δυνάμεις οι οποίες τείνουν να μεταβάλλουν την κατάσταση αυτή, εκτός από τυχαίους ή εξωγενείς παράγοντες. Όταν υπάρχει μακροοικονομική ισορροπία, υπάρχει και πλήρης απασχόληση, με την έννοια ότι σχεδόν όλοι όσοι ζητούν, βρίσκουν εύκολα εργασία.

Ο *Πληθωρισμός* εμφανίζεται όταν, με τις τρέχουσες ή τις επικρατούσες τιμές, οι αγοραστές θέλουν να αγοράσουν περισσότερες ποσότητες αγαθών από εκείνες που οι προμηθευτές διαθέτουν. Το μέγεθος του πληθωρισμού ποικίλλει κατά τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου, καθώς επίσης και μεταξύ των οικονομικών κύκλων.

Πληθωρισμός είναι η γενική αύξηση των τιμών που υπολογίζεται συχνά με το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

Ο *Δείκτης Τιμών Καταναλωτή* είναι ένα μέτρο των μέσων τιμών, τις οποίες πληρώνει μια τυπική οικογένεια για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που αγοράζει.

Ο *δομικός πληθωρισμός* παρουσιάζεται όταν το επίπεδο τιμών ανέρχεται με ταχείς ρυθμούς σε όλη τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου. Ο δομικός πληθωρισμός εμφανίζεται οι κυβερνήσεις, οι επιχειρήσεις και οι οικογένειες προσπαθούν να ζήσουν πέρα απ' ό,τι τους επιτρέπουν τα μέσα τους και έχουν τη



δυνατότητα να δανείζονται ώστε οι δαπάνες τους να υπερσκελίζουν τα εισοδήματά τους. Ο δομικός πληθωρισμός είναι ένα σχετικά νέο φαινόμενο, με διάρκεια ζωής μόνο ένα αιώνα.

*Η επιλογή μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού περιγράφει την τάση του πληθωρισμού κατά τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου, να ανεβαίνει όταν η ανεργία μειώνεται, και να πέφτει όταν η ανεργία αυξάνεται. Ο στασιμοπληθωρισμός αναφέρεται στο συνδυασμό χαμηλότερου ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης (στασιμότητα) και γενικής ανόδου των τιμών (πληθωρισμός). Ο όρος αυτός επινοήθηκε για να χαρακτηρίσει τα δύσκολα χρόνια της δεκαετίας του 1970.*

Ο πληθωρισμός είναι δαπανηρός, επειδή καθιστά απρόβλεπτα τα οικονομικά αποτελέσματα. Σε μερικούς ανθρώπους προκαλεί απρόβλεπτα κόστη ενώ σε άλλους παρέχει απροσδόκητα οφέλη με αυθαίρετο τρόπο. Ο έλεγχος του πληθωρισμού είναι επίσης δαπανηρός, αφού συχνά συνεπάγεται υψηλά επίπεδα ανεργίας και υποαπασχόληση του εργατικού δυναμικού ή ακόμη και κυβερνητικό έλεγχο των τιμών, που μπορεί να οδηγήσουν αυθαίρετα σε απρόβλεπτα αποτελέσματα και σε καταστάσεις μειωμένης αποτελεσματικότητας.

Το συγκεκριμένο μίγμα ανεργίας και πληθωρισμού, που χαρακτηρίζει μια χώρα επηρεάζει τη διανομή του εισοδήματός της, με υψηλότερα επίπεδα ανεργίας που προκαλούν μεγαλύτερες ανισότητες. Για το λόγο αυτό οι άνθρωποι που ανήκουν σε διάφορες εισοδηματικές ομάδες και κοινωνικές τάξεις συχνά έχουν διαφορετικά συμφέροντα σχετικά με τον πληθωρισμό και την ανεργία. Οι ευκατάστατοι συνήθως επωφελούνται από τον χαμηλό πληθωρισμό και τη μεγάλη ανεργία ενώ οι λιγότερο ευκατάστατοι επωφελούνται από τον μεγαλύτερο πληθωρισμό και από τη χαμηλότερη ανεργία.

Όταν μια χώρα βρίσκεται στο κατώτερο σημείο της ύφεσης, –η απασχόληση και οι μισθοί βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα– μια αύξηση στους μισθούς είναι πιθανόν να δημιουργεί θέσεις εργασίας (κατάσταση απασχόλησης καθοδηγούμενη από τους μισθούς). Όταν οι μισθοί και η απασχόληση βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα –προς το τέλος της επέκτασης ενός οικονομικού κύκλου, παραδείγματος χάρη– μια αύξηση στους μισθούς είναι πιθανόν να μειώσει τη συνολική ζήτηση και την απασχόληση .

Σε χαμηλά επίπεδα απασχόλησης και με χαμηλούς μισθούς το μέρος των μισθών που δαπανάται στην *κατανάλωση* θα είναι πιθανόν πολύ μεγάλο: όταν οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν ένα μέλος της οικογένειάς τους άνεργο ή όταν οι ίδιοι είναι άνεργοι, η αποταμίευση είναι αδύνατη και, επομένως όλο το διαθέσιμο εισόδημα δαπανάται για την αγορά των αναγκαίων αγαθών για την επιβίωση.

Σε χαμηλά επίπεδα απασχόλησης και με χαμηλούς μισθούς, το αποτέλεσμα κέρδους στις *επενδύσεις*, κατά πάσα πιθανότητα, θα είναι σχετικά χαμηλό. Ο λόγος είναι ότι, με χαμηλά επίπεδα απασχόλησης οι επιχειρήσεις είναι πιθανόν να μην χρησιμοποιούν πλήρως το παραγωγικό δυναμικό τους: θα έχουν το μηχανικό εξοπλισμό και ίσως και ολόκληρα εργοστάσια σε αδράνεια, εξαιτίας της ανεπάρκειας της ζήτησης.

## **Βιβλιογραφία**

Βαρουφάκης Γ., Μιλώντας στην κόρη μου για την οικονομία, Αθήνα 2014.

Βαρουφάκης Γ., Πολιτική Οικονομία, Η οικονομική θεωρία στο φως της κριτικής, Αθήνα 2007.

Bowles S, Edwards R., Roosevelt F., Κατανοώντας τον καπιταλισμό. Ανταγωνισμός, Εντολή και Μεταβολή, Αθήνα 2014.

Δεδουσόπουλος Α., Η κρίση στην αγορά εργασίας. Ρύθμιση – Ευελιξίες – Απορρύθμιση. Τόμος Α, Αθήνα 2000.

Δεδουσόπουλος Α., Πολιτική Οικονομία της αγοράς εργασίας. Η προσφορά εργασίας, Τόμος Α', Αθήνα 1998.

Θωμαδάκης Στ., Κράτος και ανάπτυξη στην Ελλάδα, ένα εξελικτικό δίδυμο, Αθήνα 2011.



Future Library

ΕΛΛΗΣ 8 | ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ 4  
ΒΕΡΟΙΑ 59132 | ΑΘΗΝΑ 10671  
Τ. 2331-502003 | Τ. 2155-518150  
www.futurelibrary.gr | info@futurelibrary.gr

ΙΝ.Ε./Γ.Σ.Ε.Ε., Η ελληνική οικονομία της απασχόλησης, έτους 2010, 2011, 2012, 2013, 2014.

Ματσαγγάνης Μ., Η κοινωνική πολιτική σε δύσκολους καιρούς, Αθήνα 2011.

Ρομπόλης Σ., Οικονομική κρίση και κοινωνικό κράτος, Αθήνα 2011.